

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 38

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponnosta koskien sen selvittämistä miten palveluasumiseen pääsyn kriteerit turvaavat vanhusten hyvän hoidon ja elämän laadun

HEL 2015-010341 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

”Ikääntyneen väestön kotona asumisen mahdollistaminen on keskeinen yhteiskunnallinen tavoite. Ympäri vuorokautinen hoito järjestetään pääasiassa palveluasumisena ja laitoshoidon osuus ympärivuorokautisesta hoidosta vähenee. Ympäri vuorokautisen hoidon tarvetta arvioitaessa selvitetään ikääntyneen oma tahto, hänen terveydentilansa ja toimintakykynsä, sosiaalinen verkostonsa ja kotona asumista tukevien palvelujen käyttö ja niiden vaikutus ikääntyneen mahdollisuuksiin asua kotona. Muuttaminen omasta kodista ympärivuorokautiseen hoitoon on aina viimesijainen ratkaisu.

Stadin ikäohjelmassa on kuvattu, kuinka sosiaali- ja terveystoimisto arvioi eri keinoin sitä, että palvelut ja niiden laatu ovat riittäviä. Vuosittain toteutettava valtakunnallinen Suomen kuuden suurimman kaupungin ikääntyneiden sosiaali- ja terveystoimien ja kustannusten vertailu kertoo muun muassa sen, että esimerkiksi säännöllisen kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon asiakkaiden osuus 75 vuotta täyttäneistä on Helsingissä korkeampi kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa.

Ympäri vuorokautiseen hoitoon odottavien määrää sairaaloissa, arviointi- ja kuntoutusyksiköissä ja kotona seurataan viikoittain. Palvelujen riittävyyttä arvioidaan muun muassa sen perusteella, kuinka moni asiakas odottaa ympärivuorokautisen hoidon paikkaa, kuinka pitkä odotusaika on keskimäärin ja onko yli 3 kuukautta odottaneita. Vanhuspalvelulain mukaan haetut ja tarpeelliseksi arvioidut sosiaalipalvelut tulee järjestää kolmen kuukauden kuluessa. Helsingissä vanhuspalvelulain mukaiset odotusaikatiedot julkaistaan viraston verkkosivuilla.

Kotihoidon, päivätoiminnan ja ympärivuorokautisen hoidon laatua seurataan yksiköiden omavalvontasuunnitelmilla, joiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Omavalvontasuunnitelma on nähtävillä jokaisessa yksikössä, ja lisäksi kaikki omavalvontasuunnitelmat löytyvät so-

siaali- ja terveystieteiden internetsivuilta. Ostopalvelujen laatua seurataan valvontasuunnitelman mukaisesti, ja yksiköihin tehdään tarkastus- ja arviointikäyntejä säännöllisesti. Hoidon valtakunnallisesta ja samalla Helsingin kaupungin yksiköiden työn laadusta kertyy tietoa myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksistä. Parhaillaan on meneillään kyselytutkimus ”Koettu hoidon laatu asiakkaan näkökulmasta – tutkimus asiakkaille, omaisille ja henkilöstölle”.

Stadin ikäohjelmassa tehtävä työ vahvistaa osaltaan asukkaiden ja asiakkaiden äänen kuulumista. Lisäksi ikääntyneiden asiaa ajavien järjestöjen ja muiden tahojen ääni kuuluu vanhusneuvoston kautta. Vanhusneuvosto seuraa myös palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä Stadin ikäohjelman toteutumista.

Vanhuspalvelulain 5 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelma on tarkistettava valtuustokausittain. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Helsingissäkin Stadin ikäohjelma päivitetään osana seuraavan valtuustokauden strategista suunnittelua. Valmistelussa huomioidaan asukkaiden ja asiakkaiden, henkilöstön, vanhusneuvoston sekä yhteistyötahojen näkemykset.

Julkisessa keskustelussa ja kuntalaisten palautteissa on esitetty väitteitä, että kotona asuu tällä hetkellä liian huonokuntoisia vanhuksia, joiden tarpeisiin ei pystytä kotihoidolla vastaamaan. Siksi sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ennen seuraavan valtuustostrategian valmistelua kartoitetaan henkilöstön, asiakkaiden edustajien, vanhusneuvoston ja vanhusjärjestöjen näkemyksiä siitä, onko kynnys ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyyn tällä hetkellä liian korkea ja onko palveluasumispaikkoja tarjolla riittävästi tarpeeseen nähden. Lautakunta suosittelee hyödyntämään kartoituksen tuloksia, kun päätetään seuraavan valtuustostrategian tavoitteista vanhusten hoidon ja asumisen suhteen. Myös AM-ohjelman valmistelun yhteydessä on tärkeää ottaa huomioon vanhusten palveluasuntojen riittävyys.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Riittävät ja laadukkaat sosiaali- ja terveystieteiden palvelut ja muut palvelut tukevat ikääntyneen väestön normaalia, aktiivista ja osallistumista mahdollistavaa elämää. Palvelujen riittävyyden ja laadun arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa on tärkeää kuulla eri tahoja, erityisesti ikääntyneitä itseään.”

Käsittely

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800012-62637
Alv.nro
FI02012566

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys lausunnon loppuun:

"Julkisessa keskustelussa ja kuntalaisten palautteissa on esitetty väitteitä, että kotona asuu tällä hetkellä liian huonokuntoisia vanhuksia, joiden tarpeisiin ei pystytä kotihoidolla vastaamaan. Siksi sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ennen seuraavan valtuustostrategian valmistelua kartoitetaan henkilöstön, asiakkaiden edustajien, vanhusneuvoston ja vanhusjärjestöjen näkemyksiä siitä, onko kynnys ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyyntä tällä hetkellä liian korkea ja onko palveluasumispaikkoja tarjolla riittävästi tarpeeseen nähden. Lautakunta suosittelee hyödyntämään kartoituksen tuloksia, kun päätetään seuraavan valtuustostrategian tavoitteista vanhusten hoidon ja asumisen suhteen. Myös AM-ohjelman valmistelun yhteydessä on tärkeää ottaa huomioon vanhusten palveluasuntojen riittävyys."

Kannattaja: Rene Hursti

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisäys lausunnon loppuun:

"Julkisessa keskustelussa ja kuntalaisten palautteissa on esitetty väitteitä, että kotona asuu tällä hetkellä liian huonokuntoisia vanhuksia, joiden tarpeisiin ei pystytä kotihoidolla vastaamaan. Siksi sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ennen seuraavan valtuustostrategian valmistelua kartoitetaan henkilöstön, asiakkaiden edustajien, vanhusneuvoston ja vanhusjärjestöjen näkemyksiä siitä, onko kynnys ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyyntä tällä hetkellä liian korkea ja onko palveluasumispaikkoja tarjolla riittävästi tarpeeseen nähden. Lautakunta suosittelee hyödyntämään kartoituksen tuloksia, kun päätetään seuraavan valtuustostrategian tavoitteista vanhusten hoidon ja asumisen suhteen. Myös AM-ohjelman valmistelun yhteydessä on tärkeää ottaa huomioon vanhusten palveluasuntojen riittävyys."

Jaa-äännet: 3

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 9

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Katriina Juva, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Sirpa Asko-Seljavaara

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 9 - 3 (1 poissa).

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Ikääntyneen väestön kotona asumisen mahdollistaminen on keskeinen yhteiskunnallinen tavoite. Ympäri vuorokautinen hoito järjestetään pääasiassa palveluasumisena ja laitoshoidon osuus ympärivuorokautisesta hoidosta vähenee. Ympäri vuorokautisen hoidon tarvetta arvioitaessa selvitetään ikääntyneen oma tahto, hänen terveydentilansa ja toimintakykynsä, sosiaalinen verkostonsa ja kotona asumista tukevien palvelujen käyttö ja niiden vaikutus ikääntyneen mahdollisuuksiin asua kotona. Muuttaminen omasta kodista ympärivuorokautiseen hoitoon on aina viimesijainen ratkaisu.

Stadin ikäohjelmassa on kuvattu, kuinka sosiaali- ja terveysvirasto arvioi eri keinoin sitä, että palvelut ja niiden laatu ovat riittäviä. Vuosittain toteutettava valtakunnallinen Suomen kuuden suurimman kaupungin ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kustannusten vertailu kertoo muun muassa sen, että esimerkiksi säännöllisen kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon asiakkaiden osuus 75 vuotta täyttäneistä on Helsingissä korkeampi kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa.

Ympäri vuorokautiseen hoitoon odottavien määrää sairaaloissa, arviointi- ja kuntoutusyksiköissä ja kotona seurataan viikoittain. Palvelujen riittävyyttä arvioidaan muun muassa sen perusteella, kuinka moni asiakas odottaa ympärivuorokautisen hoidon paikkaa, kuinka pitkä odotusaika on keskimäärin ja onko yli 3 kuukautta odottaneita. Vanhuspalvelulain mukaan haetut ja tarpeellisiksi arvioidut sosiaalipalvelut tulee järjestää kolmen kuukauden kuluessa. Helsingissä vanhuspalvelulain mukaiset odotusaikatiedot julkaistaan viraston verkkosivuilla.

Kotihoidon, päivätoiminnan ja ympärivuorokautisen hoidon laatua seurataan yksiköiden omavalvontasuunnitelmilla, joiden toteutumista ar-

vioidaan säännöllisesti. Omavalvontasuunnitelma on nähtävillä jokaisessa yksikössä, ja lisäksi kaikki omavalvontasuunnitelmat löytyvät sosiaali- ja terveystieteiden internetsivuilta. Ostopalvelujen laatua seurataan valvontasuunnitelman mukaisesti, ja yksiköihin tehdään tarkastus- ja arviointikäyntejä säännöllisesti. Hoidon valtakunnallisesta ja samalla Helsingin kaupungin yksiköiden työn laadusta kertyy tietoa myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksistä. Parhaillaan on meneillään kyselytutkimus ”Koettu hoidon laatu asiakkaan näkökulmasta – tutkimus asiakkaille, omaisille ja henkilöstölle”.

Stadin ikäohjelmassa tehtävä työ vahvistaa osaltaan asukkaiden ja asiakkaiden äänen kuulumista. Lisäksi ikääntyneiden asiaa ajavien järjestöjen ja muiden tahojen ääni kuuluu vanhusneuvoston kautta. Vanhusneuvosto seuraa myös palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä Stadin ikäohjelman toteutumista.

Vanhuspalvelulain 5 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelma on tarkistettava valtuustokausittain. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Helsingissäkin Stadin ikäohjelma päivitetään osana seuraavan valtuustokauden strategista suunnittelua. Valmistelussa huomioidaan asukkaiden ja asiakkaiden, henkilöstön, vanhusneuvoston sekä yhteistyötahojen näkemykset.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Riittävät ja laadukkaat sosiaali- ja terveystieteiden palvelut ja muut palvelut tukevat ikääntyneen väestön normaalia, aktiivista ja osallistumista mahdollistavaa elämää. Palvelujen riittävyyden ja laadun arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa on tärkeää kuulla eri tahoja, erityisesti ikääntyneitä itseään.”

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että ennen seuraavan valtuustostrategian valmistelua selvitetään, miten nykyiset palveluasumiseen pääsyn kriteerit turvaavat vanhusten hyvän hoidon ja elämän laadun. Selvitystyössä kuullaan henkilöstöä, asiakkaiden edustajia, vanhusneuvostoa ja vanhusjärjestöjä.

Kaupunginhallitus on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakuntaa antamaan lausunnon valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponnosta, joka liittyy vanhuspalvelulain mukaiseen suunnitelmaan ikääntyneen väestön

toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveysterveystoimintapalveluista.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.01.2016 § 10

HEL 2015-010341 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

19.01.2016 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:
Anna Vuorjoki: Pyydän asian pöydälle.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi